

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Responsa De Ivre Canonico Præsertim Novissimo

Zype, Frans van den

Antverpiæ, M. DC. XLV.

§. I. Quæsitum est. I. An hi regulares sint exempti? an obedire teneantur?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73071](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73071)

ordibus in prouisione nihil detrahatur, aliàs ea subreptitia censeatur: & *f. 22. c. 4.* ut iusto impedimento cessante, intra annum ordines prouisi suscipiant, sub poenis Concilij Vniuersalis; atque etiam irrita prouisionis: tamen Conc. Trid. loquitur de præbendis simpliciter affectis; non autem in collegiatis derogat affectionibus conditionatis, modum aliquem, aut moram temporis admittentibus. ut est hic annexio ordinum, non simpliciter suscipiendorum intra tempus iuris; sed demum intra annum cessurum post ceptam primam residentiæ. & quamquam d. c. 4. *f. 22.* loquatur etiam in Ecclesiis collegiatis: & d. c. 5. *f. 25.* generaliter de affectis iam ante: tamen d. c. 12. *§. in omnibus f. 24.* affectos quidem deinceps esse voluit canonicatus aliquo sacro ordine; sed exinde designando: sed & disertè loquitur tantum in Cathedralibus; adeoque in collegiatis antea non affectis canonicatus obtinet c. 6. *f. 23.* ut ab anno ætatis 14. possint obtineri, nec ad ullos ordines prouisi teneantur de iure; aut in vim Concilij Trident. obligari possint: affectuum etiam conditiones aut admittentium instituta, in collegiatis Concilium non abtulit, aut in absolutos, aut simplices mutauit, quia vnus expressio est alterius exclusio: *c. nonne. x. de presump. c. qualis. d. 25.* nec prius ius corrigitur, nisi posterius disertè exprimat. *c. statum. de elect. in 6. l. sancimus c. de testam.*

Dicendum est igitur à Concilio Trid. statutum huiusmodi in Ecclesia collegiata non esse mutatum, & prouisum ad ordinem annexum non magis hodie, quam olim, teneri ante residentiæ, sed per indirectum aliquid mutatum dici potest per idem Conc. Trid. *f. 24. c. 12. §. præterea.* quo hodie subiecta sunt statuta & consuetudines residentiæ laxantes: ut sic residentiæ incipientes incipiant annum

3.
Nihil mutatum est in collegiatis.

4.
Nisi per indirectam ex consequentia imperata residentiæ

in quo ad ordines debeant promoueri: quid de Cathedralibus Ecclesiis huiusmodi statuta habentibus æstimandum sit, diximus resp. 1. de Institut.

De maioriæ & obedientia

RESPONSVM I.

De exemptione ordinis S. Suatoris, & in quibusdam subiectione.

Ordinarius Regularibus his præcipit, ut ordinationes suas recipiant, & obseruent: illi exemptos se esse ab illius legibus respondent: & in *Additionum h. gule. ar. 50.* disertè declaratum esse, à diocesano non posse eis præscribi statuta, & ordinationes: eoque se religione prohiberi, ne eas recipiant, & à regula recedant: cui consonet c. luminoso in *7. ut ad quam ordinationem. 18. q. 2.* mandat ille ut recipiant, obseruentque, sine exceptione super regula; nisi parent, minatur interdictum; & non parentibus indiget.

§. I.

Quæsitum est I.

AN sint exempti? an obedire teneantur? Magnum est Apostoli Petri præceptum, *obedite præceptis: sed tamen non ait, quibus personis; sed vestris. Vid. Innoc. III. in solut. X. de maior. D. Tho. 2. 2. q. 119.* unde & ei, qui vel superior non est simpliciter, vel quæ in superior non est, sine crimine negatur obedientia. & è contrario grane peccatum est usurpare iurisdictionem sibi non competentem, & in dicitur peregrina. *c. peregrina. 3. q. 4. nullus, inquit Calixtus, c. nullus 3. q. 2. alterius terminos usurpet, nec alterius*

parochianum iudicare, vel excommuni-
care audeat. per alienam, inquit Gre-
gorius c. 1. *caus. 6. q. 3. messem transiens*
falcem mittere non debet. falcem ergo
iudicij non potest mittere in eam sege-
tem, qua alteri videtur esse commis-
sa.

prefatorum; & procurator ad hoc, ut
huiusmodi regula in omnibus seruetur:
salus tamen declarationibus, modifica-
tionibus, & limitationibus, & ordina-
tionibus infrascriptis, de modo visi-
tationis digressorum tractanti-
bus atque disponentibus.

Illud autem capitulum Regulæ
est vigesimum sextum, & ita ha-
bet; Episcopus in cuius diocesi mona-
sterium est, erit tam sororum quam
fratrum pater, & visitator, nec non &
iudex in omnibus causis, seu casibus, fra-
tres aut sorores tangentibus. ipsum deni-
que oportet continere sollicitum & dili-
gentem speculatorem esse, si regula in
omnibus punctis obseruetur, ne contin-
gat ipsius salubria statuta ab aliquibus
sororum aut fratrum parui. pendii. Prin-
ceps regni seu terra, in quo est monaste-
rium erit eius responsalis, & defensor in
omnibus necessitatibus: Papa vero super
vtrumque scilicet Principem terra, &
Episcopum, erit eorum tutor charita-
tius, si eius adiutorium postulauerint,
necessitate aliqua compellente.

Modificationes autem, declara-
tiones & limitationes d. c. 26. mul-
titudine ibidem proponuntur; sed
quæ ad rem præsentem faciat in-
primis hæc; Caterum prohibemus, ne
qui diocesani aut alij antistes, qui ex
forma regulæ S. Saluatoris, aut præsen-
tium constitutionum huiusmodi mo-
nasteria visitant, possint & valeant
vigore officij huiusmodi visitationis, vel
quacumque alia causa correctiones facere
de personis vtriusque sexus, quos visita-
rint, aut eis penitentias aut pœnas ali-
quas iniungere, nisi solum & dumtaxat
in monasteriis & locis huiusmodi que
visitauerunt, & eas correctiones, pœ-
nitentias, vel pœnas exequendas com-
mittere teneantur, & debeant Abbatis-
sis, Confessoribus, aut vtriusque conven-
tibus, si commodè per Abbatissas & con-
fessores fieri nequirent, & per nullos al-
ios possint tales correctiones, & pœniten-
tias, seu pœnas, executioni mandari, qui
diocesani nullam habeant aut exercere
possint iurisdictionem, aut potestatem
in monasteriis & locis atque personis
ordinis præfati, nisi circa correctiones &
emen-

3. Monasteria
iustitia nisi
doceantur
exempta.

4. Vt ille.

6. Insuper ex-
pensis
privilegia.

6. Insuper
privilegia.

7. Quæ hinc.

Privilegium ergo Ordini con-
cessæ exemptionis liquidum est:
sed habet exceptionem hanc; per
prædicta autem, aut aliquod eorundem,
inquit, non intelligatur aut possit in ali-
quo derogari Capitulo d. regulæ, & ordi-
nis S. Saluatoris præfati, per quod dis-
ponitur, quod diocesani si pater, &
iudex in omnibus casibus & causis, soro-
res & fratres d. ordinis tangentibus; &
visitator monasteriorum, & locorum

emendationes excessuum & transgressiones regularis, quæ per huiusmodi personas fierent.

Hanc claufulam exemptionis huius domus examinauimus in *Consult. can. de priuileg. cons. 3.* De illa ergo exemptione, & capite 26. Regula ab exemptione referuato qui respōdet, primò meminisse debet, vt posteriores leges abrogare, derogare prioribus, *l. 102. D. de verb. sign. ita* & de his quæ primò constituntur, aut interpretatione, aut constitutione Principis certius statuit: *l. 11. D. de leg. adeoque* sicuti qui falsas constitutiones allegat, obligatur poena falsi; *l. vlt. D. ad leg. Cornel. de fals.* sic in eandemque incidit qui citat leges abrogatas. *l. vn. §. tunc igitur. C. de Codic. Iustinian. confirmand. l. maiorem. C. ad legem Corn. de fals. & ubique DD.*

12. Secundo; vt lex posterior non crudè obiciatur, sed secundum totum tenorē: *d. l. 24. d. c. porro.* adeoque & hæc exceptio secundum omnes modificationes; & regula prioresque constitutiones iuxta posteriores priuilegiarias accipiantur, & allegentur oportet.

13. Quod eò magis hinc dicendum est, quod in eo ipso c. 26. iubeantur inquiri aliqui, inquit, *denoti fratres de regulis Benedicti vel Bernardi, qui huic regule inscribant* (addant) *quomodo excessus emendandi sunt, & qualiter visitabit Episcopus, & omnia alia necessaria, que in his verbis non narrantur, ad huius regule roborationem assumantur de regulis supradictis.* Inquisitionem huiusmodi, fratrum inscriptiones, seu additiones factas esse dubitandum non est; & ex illis natas constitutiones, & bullas Ordini concessas; (vt singulatim ad id assumptus dicitur Petrus de Aluastro Cisterciensis) & has, vnde cumque sint natæ, earumque interpretationes, concessiones, restrictiones, modificationes, seu declarationes Apostolicas esse seruandas: & d. c. 26. regulæ non aliter, quam sub illarum præscripto.

Adeoque heteroclitica quidem admodum est hæc exemptio; nec scio an in alio ordine similem reperias. non minus quam heteroclitica iurisdicção à d. c. 26. referata, & modificata. sed sicuti generatim multi sunt casus cessantis cuiuscumque exemptionis, vel per veteres canones, vel per Concilium Trident. Gregorij XV. *concl. incip. inscribibili,* vel alias extrauagantes; vt illos indicauimus in *lur. Pont. an. tit. de priuileg.* nec tamen illi impediunt, quo minus alij ordines dicantur exempti: sic neque nominationem hanc per d. c. 26. impediri dicendum est, dum ita nominant Pontifices, exemptionemque re ipsa concedunt, d. cap. 26. restringunt, & modificant, vt supra retulimus, vt denominatio sumatur à maiori parte, seu regula; non à minori, aut exceptione manet tamen, vt diximus, præter ceteras heteroclitica valde hæc exemptio, tam quoad d. c. 26. quam etiam c. 14. Regula: quo electus Confessor generalis à diocetano accipit ligandi & soluendi potestatem, & corrigendi quam vt iure det, quasi præsupponitur ipse habere. *c. nemo. de reg. iur. in 6.* Sed eodem confirmatur: & confirmatio non nisi à superiore solet fieri. *c. nihil. c. cum monasterium. c. cum dilectus X. de elect. c. 2. X. de trans. Episc. c. fin. d. 64. & ibi DD.*

§. II.

Q Vis igitur erit d. c. 26. (quod supra retulimus) & horum verborum *pater, visitator, & iudex* sensus?

Improprium esse sensum merito dixeris, si conferas cum illis d. c. 26. verbis, quibus Princeps patriæ illorum dicitur *responsalis*; & quod Papa *tutor charitativus*. Responsalis in decretalibus sæpè legitur pro procuratore, syndico, agente: tutor charitativus in iure non ita notus est: metaphoricus ergo horum verba.

10. Vt illud examinandum?

11. Secundum variationem temporum, & constitutionum.